

Draaiboek lokale besturen – coördinatie opvang schoolkinderen in de paasvakantie

Versie 2 | dd. 3 april 2020

Versie 1 – 26 maart 2020

*Versie 2 – 3 april 2020 wijzigingen ten opzichte van versie 1 zijn **groen** gemarkeerd*

Een initiatief van VVSG, Bataljong, Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS vzw), Ambrassade en OVSG met medewerking van Kind en Gezin.

Ter ondersteuning van de lokale besturen in het coördineren en realiseren van opvang in de paasvakantie voor schoolkinderen tijdens corona-crisis

Inleiding

De VVSG, Bataljong, VDS vzw en Ambrassade formuleerden in een schrijven aan de bevoegde ministers de vraag naar duidelijkheid over de opvang van schoolkinderen in de paasvakantie. Nadat de Vlaamse Regering, in nauw overleg met de vrijetijdssector, beslist heeft alle recreatief jeugdaanbod in de paasvakantie te schrappen, stelden er zich nieuwe uitdagingen voor de noodzakelijke minimale kinderopvang in de paasvakantie. Veel ouders uit de zorg en andere vitale beroepen, schreven hun kinderen in voor speelplein, jeugd- of sportkampen, om te kunnen gaan werken. Als ook de scholen sluiten in de paasvakantie, ontstaat er bij de meeste lokale besturen - in het bijzonder die zonder of met een zeer beperkt aantal initiatieven voor buitenschoolse opvang - een tekort aan kinderopvang voor kinderen tot 14 jaar.

De Vlaamse ministers van Onderwijs, Binnenlands Bestuur, Jeugd en Welzijn beslisten om de coördinatie van die opvang tijdens de paasvakantie bij de lokale besturen te leggen.

Verantwoordelijkheid lokaal bestuur

Het lokaal bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie van de vakantieopvang van schoolkinderen voor ouders die daar nood aan hebben en voor kinderen in een kwetsbare thuissituatie. Lokale besturen krijgen de regie voor de organisatie van die opvang tijdens de paasvakantie in handen, en doen dit in nauw overleg met de bestaande lokale partners en de scholen op hun grondgebied.

Concrete doelgroep van de opvang in de paasvakantie is: schoolkinderen, met name kleuter en lagere schoolkinderen en leerlingen secundair onderwijs tot 14 jaar.

Opvang moet voorzien worden voor volgende groepen van kinderen:

- Kinderen van wie de ouder(s) een job heeft in een cruciale sector of essentiële dienst (zorg, veiligheid, voedingsnijverheid, distributie...). Zij hebben niet de mogelijkheid om thuis te werken.
- Kinderen die opgroeien in een maatschappelijk kwetsbaar gezin of in een gezin met veel spanningen of waar er sprake is van onveiligheid en geweld (moeilijke thuissituatie).

- Kinderen voor wie er echt geen andere opvangmogelijkheid is.

Noot : voor kinderen uit het buitengewoon onderwijs met medische en/of sociale zorgnoden, voor kinderen uit de onderwijsinternaten, de MPIGO's en de IPO's van het gemeenschaps-onderwijs werden alternatieve regelingen uitgewerkt. (zie verder – Stappenplan, stap 2 – in kaart brengen doelgroep)

Het lokale bestuur zorgt voor voldoende personeel (van de buitenschoolse opvang, kinderbegeleiders, animatoren, vrijwilligers ...), **zelfs al vindt de vakantieopvang plaats in de schoolgebouwen**. Onderwijspersoneel kan zich tijdens de paasvakantie vrijwillig aanbieden voor de opvang, al dan niet op vraag van het lokaal bestuur.

Maatwerk op niveau van het lokaal bestuur is nodig.

De verscherpte corona-maatregelen blijven gelden in de paasvakantie:

- Het basisprincipe blijft dat ouders hun kinderen zo maximaal mogelijk thuis opvangen.
- Voor de kinderen van ouders met een cruciaal beroep, sociaal of medisch kwetsbare kinderen en kinderen met een moeilijke thuissituatie blijft ook tijdens de paasvakantie de opvang gegarandeerd.
- Die opvang wordt georganiseerd volgens de veiligheidsprincipes: social distancing tussen volwassenen, in stand houden van bestaande 'contactbubbels', kinderen worden bij voorkeur opgevangen door personen met wie ze al contact hadden, algemene hygiënemaatregelen zoals handen wassen, materiaal en oppervlaktes reinigen enz. Wanneer de bestaande opvanginitiatieven (gemeentelijk of vrij initiatief) niet (kunnen) voldoen aan die belangrijke veiligheidsprincipes of wanneer er geen buitenschoolse opvang is in de paasvakantie, dan kan het lokaal bestuur scholen en/of andere actoren in de eigen gemeente contacteren.
- Schoolinfrastructuur blijft ook tijdens de paasvakantie ter beschikking van lokale besturen om de noodzakelijke opvang verder aan te kunnen houden. De opvang wordt zelfs bij voorkeur georganiseerd in de scholen, omwille van de contactbubbel.
- Leerkrachten kunnen zich vrijwillig aanbieden om mee te werken in die opvang.
- Alle recreatief jeugd aanbod in de paasvakantie is geschrapt: vakantiecampen, speelpleinwerk en jeugdwerking mogen in de paasvakantie niet doorgaan.

De VVSG roept de lokale besturen op om in deze periode extra aandacht te hebben voor de kinderen in een kwetsbaar gezin.

Bij voorkeur wordt de opvang georganiseerd in de scholen, omwille van de contactbubbel. Vrijwilligers, medewerkers kinderopvang, animatoren enz. kunnen in de scholen dan de opvang voorzien. Het is volgens virologen van het grootste belang dat de samenstelling van een bestaande groep kinderen - die dus eerder al contact hadden - de komende weken gelijk blijft. Dat noemt men een 'contactbubbel.' Hoe minder contact met mensen van buiten de groep, hoe kleiner de kans dat het virus in die groep geraakt (groepsbescherming). Gebeurt dat toch, dan dooft het binnen die groep sneller uit en kan het niet ontsnappen. Binnen de groep zelf ontwikkelt zich dan groepsimmunitet.

Uit de snelinfo van Kind en Gezin van 24 maart 2020

Pas de contactbubbel-richtlijnen toe

De basisprincipes uit de snelinfo van 20 maart blijven onverkort van toepassing.

Lees ze hier: <https://www.kindengezin.be/img/snelinfo-aanbod-verzekeren-corona-schoolkinderen-20200320.pdf>

Samengevat:

- Kinderen die samen op school zaten en daar intensief contact hadden of samen zaten in de schoolse of de buitenschoolse opvang, zijn op zich een contactbubbel. Kinderen in deze contactbubbel moeten blijvend samen opgevangen worden.
- Breng geen kinderen samen die voordien geen recent en frequent contact hadden.
- Als de school of buitenschoolse opvang tot nu toe werkte in verschillende groepen, houd je zoveel mogelijk bestaande groepen van kinderen samen.
- Als je verschillende bestaande groepen samenbrengt op een nieuwe of andere locatie, dan vang je ze op in hun eigen afzonderlijke groep, en in van elkaar afgescheiden ruimtes.
- Hou zoveel mogelijk de vertrouwde personen die de opvang deden bij dezelfde groep kinderen.
- Heel uitzonderlijk kan een nieuwe persoon worden toegevoegd aan een bestaande contactbubbel.

Ouderbijdrage Paasvakantie – opvang schoolkinderen

Ook in de paasvakantie is er opvang voor schoolkinderen, meer specifiek door de prioritaire doelgroep - zie [beslissingsboom Kind en Gezin](#).

Daarbij gelden een aantal specifieke regels over wat ouders betalen voor deze opvang. Deze gelden voor alle schoolkinderen, ongeacht hun leeftijd, tijdens de paasvakantie.

1. Opvang tijdens de paasvakantie is in de door Kind en Gezin erkende, toegestemde of geattesteerde opvangvoorzieningen schoolkinderen voor alle ouders gratis. Alle ouders betalen in deze voorzieningen van 6 april tot 19 april niets voor de opvang van hun schoolkinderen.
2. Kinderen die in de schoolomgeving opgevangen worden door vrijwillige leerkrachten, moeten ook niet betalen voor de opvang. Dit geldt voor de opvang tijdens de schooluren, maar ook voor de zogenaamde voor- naschoolse opvang die de school zou organiseren.
3. Ook in de vergunde opvangvoorzieningen baby en peuter (bvb. aangesloten onthaalouders, kinderdagverblijven - ongeacht hun subsidieniveau) is de opvang van schoolkinderen tijdens de paasvakantie gratis. Agentschap Opgroeien (Kind en Gezin) zal dit in overleg met de betrokken sectoren vorm geven.
4. Voor alle andere opvang (niet door Kind en Gezin vergunde, erkende, geattesteerde, toegestemde opvang en opvang die niet gebeurt door een school) kan de organisator zelf kiezen of en wat hij als ouderbijdrage vraagt. Rekening houdend met het gelijkheidsbeginsel lijkt het logisch dat in gemeenten waar een deel van de opvang gratis is (als gevolg van het besluit van de Vlaamse regering of omdat de opvang in de

school doorgaat), ook het andere deel (waar de organisator vrij zou zijn om zelf de ouderbijdrage te bepalen) gratis is voor ouders.

5. Gemeenten zonder een door Kind en Gezin vergund, erkend, geattesteerd of toegestemd aanbod kinderopvang schoolkinderen én waar de opvang niet wordt georganiseerd door de scholen beslissen autonoom over de ouderbijdrage. De VVSG ijvert voor de gemeenten zonder of met een zeer beperkt aanbod door Kind en Gezin erkend, geattesteerd of toegestemd aanbod voor een compensatie zodat ook daar de opvang die de lokale besturen zelf of derden organiseren gratis kan zijn voor ouders.
6. Een voorziening kan wel een bedrag aanrekenen voor verbruik, zoals fruit, koek en drank.

Stappenplan

1. Contactpersoon lokaal bestuur

Duid binnen het lokaal bestuur één of meerdere contactpersonen aan die de eindverantwoordelijkheid opnemen voor de coördinatie en alle communicatie met betrekking tot de opvang van schoolkinderen tijdens de paasvakantie.

Voorzie van bij de start een back-up voor deze opdracht zodat een tweede persoon klaar staat om de opdracht over te nemen wanneer de eerste persoon bv. wegens ziekte uitvalt. Werk eventueel met een kleine werkgroep die de opdrachten opneemt.

Deze opdracht kan idealiter opgenomen worden door de verantwoordelijke IBO, kinderopvang, verantwoordelijke lokaal loket, verantwoordelijke Huis van het Kind, schooldirecteur (op vrijwillige basis), jeugdconsulent, enz. Probeer in eerste instantie iemand te vinden die dit 'vrijwillig' op zich wil nemen.

De opdracht van die contactperso(n)en:

- In kaart brengen/opvolgen noden aan opvang schoolkinderen in de paasvakantie;
- In kaart brengen kwetsbare gezinnen en manieren om hen te bereiken (welke toeleiders zijn er in de gemeente: zorgleerkrachten, CLB, Huis van het kind, Kind en Gezin, OCMW, organisaties mensen in armoede enz.)
- In kaart brengen mogelijkheden (locaties, personeel enz.) voor realiseren opvang schoolkinderen in de paasvakantie;
- Contactpersoon zijn voor de betrokken partners en instaan voor de informatiestroom naar deze partners: scholen, lokaal bestuur, kinderopvangvoorzieningen, vrijwilligers, Kind en Gezin, enz.
- Contactpersoon voor de ouders die nood hebben aan opvang (bij grotere besturen: verantwoordelijke voor de contactpersonen voor de ouders);
- Meldpunt voor ouders uit de doelgroep met kinderen in het secundair onderwijs (tot 14 jaar) waarna een oplossing op maat wordt gezocht;
- Meldpunt voor toeleiders van kinderen met specifieke zorgen;
- Raadgever praktische organisatie opvang, rekening houdend met de hygiënemaatregelen (contactbubbels, kinderen worden bij voorkeur opgevangen door personen met wie ze al contact hadden, algemene hygiënemaatregelen zoals handen wassen, materiaal en oppervlaktes reinigen enz);

- Bedenker en uitvoerder oplossingen voor allerlei praktische problemen (verzekeringen, gedeeld gebruik infrastructuur, administratie enz)
- Trekker en coördinator van een eventuele werkgroep met de betrokken partners (scholen, kinderopvangvoorzieningen enz)

Aandachtspunten:

- Deel de contactgegevens van deze corona-verantwoordelijke(n) kinderopvang (het zogenaamde meldpunt) met de opvangvoorzieningen, scholen, ouders, toeliders enz. Zet de contactgegevens online.
Opgelet: niet elk gezin beschikt over internet/computer. Voorzie zeker alternatieven om deze ouders ook te kunnen bereiken. Voor bepaalde ouders is zeker ook een meer aanklappende methodiek wenselijk.
- Zoek als verantwoordelijke van het contactpunt deze ouders zelf actief op (virtueel, telefonisch enz.). Of laat dit doen door de betrokken partners.

2. In kaart brengen noden aan opvang kinderen in de doelgroep

Breng de vraag in kaart, voor welke behoefte aan opvang moet lokaal een antwoord worden gevonden (aantal kinderen, leeftijd kinderen, opvangdagen enz.), rekening houdend met de contactbubbels.

Concreet gaat het over de nood aan opvang in de paasvakantie (6 april tot en met 19 april). Het basisprincipe blijft dat leerlingen maximaal thuis worden opgevangen, ook tijdens de paasvakantie.

Zieke kinderen blijven thuis.

Er zijn twee groepen van gezonde schoolkinderen voor wie tijdens de paasvakantie in opvang moet worden voorzien door het lokaal bestuur:

- **Kinderen van wie de ouder(s) een job in een cruciale sector uitoefenen.** De federale overheid stelde [een lijst op van dergelijke beroepen](#) die als toetssteen kan dienen.
- **Kinderen in een kwetsbare thuissituatie.**
Dit zijn:
 - o kinderen die opgroeien in een maatschappelijk kwetsbaar gezin
 - o kinderen die opgroeien in een gezin met veel spanningen of waar sprake is van onveiligheid of geweld.

Opgelet: voor kinderen uit het buitengewoon onderwijs met medische en/of sociale zorgnoden, voor kinderen uit de onderwijsinternaten, de MPIGO's en de IPO's van het gemeenschapsonderwijs werden alternatieve regelingen uitgewerkt.

- Wat met kinderen die uit huis geplaatst zijn en nood hebben aan opvang in de paasvakantie?

Er wordt volcontinu opvang (24 uur op 7 dagen) voorzien in onderwijsinternaten, MPIGO en IPO voor:

- o Kinderen die 'uit huis geplaatst' zijn door een jeugdrechter (SDJ), een ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) of een Vertrouwenscentrum

Kindermishandeling (VK) en de plaatsende instantie is van oordeel dat de jongeren niet naar huis kunnen.

- o Kinderen die niet 'uit huis geplaatst zijn' (er is geen 'maatregel'), maar voor wie het vanuit de medisch of therapeutische zorgnood absoluut niet wenselijk of haalbaar is dat ze terug naar huis keren.

De betrokken onderwijsinternaten, MPIGO's en IPO's ontvangen de concrete richtlijnen over de verdere organisatie rechtstreeks.

Kinderen die uit huis geplaatst zijn, maar waar de plaatsende instantie (Ondersteuningscentrum Jeugdzorg, Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of Sociale Dienst Jeugdrechtbank) wel akkoord gaat dat ze thuis verblijven, kunnen aankloppen bij het lokaal bestuur met de vraag naar opvang in de paasvakantie. Indien de vraag komt vanuit de plaatsende instantie zelf na overleg met de ouders, zullen zij rechtstreeks contact opnemen met het lokaal bestuur.

Het lokaal bestuur kan – wanneer een dergelijke vraag naar opvang zich stelt vanuit de ouders zelf – best ook beroep doen op de plaatsende instantie. Vraag als lokaal bestuur de ouders naar de contactgegevens van de consulent/VK-medewerker die hen begeleidt. Het lokaal bestuur kan samen met deze consulent samen bekijken wat de beste oplossing is voor de minderjarige in kwestie.

De contactgegevens van de OCJ's, VK's en SDJ's vind je hier:

- <https://www.jeugdhulp.be/contact/buitendiensten/ondersteuningscentrum-jeugdzorg>
- <https://www.jeugdhulp.be/contact/buitendiensten/sociale-dienst-jeugdrechtbank>
- <http://www.vertrouwenscentrum-kindermishandeling.be/#>

- **Wat met opvangvragen van kinderen uit het buitengewoon onderwijs naar opvang tijdens de paasvakantie?**

Deze kinderen worden in de mate van het mogelijke opgevangen in de school zelf met leerkrachten (op vrijwillige basis) of vrijwilligers/kinderbegeleiders. Kan de opvang niet doorgaan op de school, dan kan onder bepaalde voorwaarden het kind misschien wel terecht in de noodopvang die de gemeente organiseert in de paasvakantie.

Qua voorwaarden denken wij aan:

1. de opvang kan gerealiseerd worden met respect voor de contactbubbel (wellicht zal er dan een afzonderlijke contactbubbel moeten tot stand komen voor dit kind)
2. het lokaal bestuur beschikt in de noodopvang over medewerkers/vrijwilligers met voldoende draagkracht, kennis en competenties om een veilige en kwaliteitsvolle opvang van het kind te realiseren (gerelateerd aan de zorgnood van het kind)
3. het lokaal bestuur beschikt over een voor de opvang van dit kind (gerelateerd aan de zorgnood) geschikte infrastructuur
4. het lokaal bestuur beschikt over vervoer - als dat noodzakelijk is en ouders niet zelf kunnen instaan voor dit vervoer. Maakt de leerling buitengewoon onderwijs gebruik van een opvanginitiatief georganiseerd door de gemeente, dat niet plaatsvindt in een school voor buitengewoon onderwijs, dan is er geen mogelijkheid tot leerlingenvervoer zoals georganiseerd door De Lijn en het

Agentschap voor Onderwijsdiensten. De gemeente kan wel contact opnemen met een vervoerder en op eigen initiatief en kosten een vorm van vervoer van- en-naar de opvang organiseren.

Kan je als lokaal bestuur de opvang niet realiseren binnen die voorwaarden, neem dan contact op met Dany Dewulf (0497/46.15.72) of Ann Lobijn (0497/15.14.74). Zij werken in team met Agentschap Opgroeien, Agentschap Onderwijs, enz. naar een gepaste, individuele oplossing toe.

Hoe breng je noden aan opvang in kaart

- **Bevraag de scholen:** welke kinderen uit de doelgroep waren er gemiddeld aanwezig in de opvang in de scholen de voorbije weken? Hebben die kinderen ook nood aan opvang in de paasvakantie? Zijn er ouders die in de weken voor de paasvakantie geen nood hebben en nu wel?

Hou er rekening mee dat sommige ouders op voorhand zelf nog niet kunnen inschatten of ze opvang nodig zullen hebben tijdens de paasvakantie, omdat de nood aan personeel in bijv. een ziekenhuis op één dag (of per dag) kan veranderen. Laat eventueel de scholen de nood aan opvang bij alle ouders bevragen.

- **Bevraag de opvangvoorzieningen buitenschoolse opvang:** welke kinderen uit de doelgroep zijn er nu in de opvang (voor- en naschools)? Hebben die kinderen ook nood aan opvang in de paasvakantie? Welke kinderen waren er ingeschreven voor de paasvakantie? Welke van die ouders behoren tot de doelgroep? Welke van hen hebben nood aan opvang?

In sommige gevallen zal het onmogelijk zijn om deze inschrijvingen te gaan bekijken en kan je best van een leeg blad vertrekken. Informeer dan alle ouders dat alle inschrijvingen IBO's, vakantiecampen, jeugdwerking,... komen te vervallen. En dat wie meent in aanmerking te komen voor de noodopvang, dit kan melden aan contactpersoon.

- **Bevraag de jeugdwerkinitiatieven, speelpleinwerkingen enz:** welke kinderen waren er ingeschreven voor de paasvakantie? Welke van die ouders behoren tot de doelgroep? Welke van hen hebben nood aan opvang?

- **Bevraag de cruciale beroepen via de werkgevers, personeelsdiensten van deze zorgvoorzieningen, de veiligheidsdiensten enz:** hebben zij nood aan opvang voor hun medewerkers? Concretiseer deze opvangnood?

- **Bevraag de toeleiders die contact hebben met kwetsbare gezinnen**

- Betrek ook OCMW, CLB, Kind en Gezin enz. om de kwetsbare gezinnen in kaart te brengen. Proactief 'opsporen' is nu wel nodig. Het is niet ondenkbaar dat deze kinderen anders door de mazen van het net glippen en in hun kwetsbare thuisomgeving blijven zitten.

De school kan vaak goed inschatten voor welke kinderen opvang thuis geen veilige optie is. Deze kinderen moeten kunnen rekenen op de school/opvang. Ga daarover in overleg met de ouders via telefoon of mail, maar breng beter geen huisbezoek. Ben je

echt ongerust over een leerling, dan kan de school het CLB inschakelen. Leraren kunnen een leerling ook rechtstreeks doorverwijzen naar CLB-ch@t

Breng de noden ook voldoende gedetailleerd in kaart: gaat het over opvang op weekdays? Of ook op weekenddagen, op paasmaandag? Welke noden zijn er inzake opvanguren? Is dit het aanbod dat er was in de scholen? Of is er nood aan de uren die een opvangvoorziening aanbiedt (7 uur tot 18 uur)? Of is er nood aan opvang op nog ruimere uren?

Maak op basis van deze gegevens een overzicht van:

- aantal contactbubblen in jouw gemeente
- de samenstelling van elke contactbubbel (leeftijd, aantal, noden opvang naar dagen en uren)
- breng ook in kaart per contactbubbel met welke volwassenen zij in contact zijn geweest (kinderbegeleiders, leerkrachten, enz)

Meldpunt opvang van kinderen secundair onderwijs:

Het lokaal bestuur kan ook vragen krijgen van ouders naar opvang voor kinderen uit het secundair onderwijs (tot 14 jaar). Jouw contactpersoon kan ook voor die vragen als meldpunt functioneren. Ook deze kinderen bij voorkeur thuis opgevangen. Als dat niet kan, kunnen ze in eerste instantie opgevangen worden in de school waar ze tot 3 april zijn geweest. Dit vanuit het respect voor het principe van de contactbubbel. Kan ook dit om één of andere reden niet, probeer dan een opvang te organiseren met maximaal respect voor de contactbubbel in de in de gemeente beschikbare infrastructuur en met de beschikbare begeleiding.

Aandachtspunten:

- Mogelijks krijg je voor de paasvakantie ook vragen naar opvang van kinderen die in jouw gemeente wonen, maar school lopen in een naburige gemeente en die tot nu toe ook in de school werden opgevangen in die naburige gemeente. Het is noodzakelijk dat die kinderen blijvend worden opgevangen in de school of in de opvang die in die gemeente wordt uitgebouwd voor die schoolkinderen (kinderen moeten in hun contactbubbel blijven).

Het kind en het behouden van de contactbubbel staan centraal, niet de locatie. Neem dus bij “grensoverschrijdende kinderen” contact met andere steden en gemeenten. Deel de informatie over kinderen die gemeentegrenzen overschrijden met hen. Bijvoorbeeld: een kind uit jouw gemeente gaat dagelijks nog naar school in een naburige gemeente. Dan dien je deze contactbubbel te behouden in de vakantie-opvang en blijft het kind ook best naar zijn huidige school gaan indien zij opvang garanderen. Haal het niet uit zijn/haar contactbubbel en breng het niet naar een lokale organisator. Stem hiervoor nauw af met de collega’s uit betrokken steden en gemeenten.

- **Veiligheid eerst, efficiëntie laatst**

Heel wat opvangvoorzieningen vangen maar een paar kinderen op. Vanuit het oogpunt van efficiëntie is het dan verleidelijk om kinderen uit verschillende (leef)groepen samen te zetten. Dit is echter niet de bedoeling. Kinderen moeten immers binnen hun contactbubbel blijven. Zo'n bubbel is de groep waarbinnen kinderen voorheen al samenzaten en waarbinnen zich liefst geen veranderingen voordoen: ieder nieuw kind in die groep kan voor een nieuwe virusverspreiding zorgen.

Als men kinderen bijvoorbeeld ook in het weekend wil opvangen, dient men dezelfde bubbel te behouden als diegene waarbinnen het kind ook al doorheen de week zat. Dit maakt het organiseren van nieuwe, lokale opvanginitiatieven dus verboden. Hoe goedbedoeld deze nieuwe initiatieven ook zijn: daarmee creëren we vermenging, nieuwe contacten en dit willen we net vermijden.

Daarmee is niet gezegd dat samenwerking niet mogelijk is. Integendeel. Maar in deze samenwerking moet het behouden van de contactbubbel en het tegengaan van verspreiding van het virus centraal staan. De werking van meerdere kinderopvangvoorzieningen kan bijvoorbeeld samengebracht worden, als men de kinderen niet mengt = behouden van verschillende leefgroepen/bubbels binnen hetzelfde gebouw. Ook is het perfect mogelijk om het personeel in overaantal van één kinderopvang in te zetten in een kinderopvang dat een tekort heeft.

3. In kaart brengen opvangmogelijkheden

Wat is het aanbod, welke sectoren kunnen helpen met aanbod dat nodig is, rekening houdend met de vraag.

Maak een onderscheid naar infrastructuur en medewerkers.

Infrastructuur:

Uitdagende speelmogelijkheden zijn meer dan ook belangrijk. De kinderen mogen niet het gevoel krijgen 'gestraft' te worden. Probeer de speelsterktes in kaart te brengen per locatie (jeugddiensten kunnen hier misschien bij helpen inschatten).

- bevestig scholen, kinderopvangvoorzieningen - ook baby en peuter, jeugdwerk naar beschikbare infrastructuur voor de opvang tijdens de paasvakantie. Volgende details zijn belangrijk: oppervlakte, speelmogelijkheden binnen en buiten (gedeeld gebruik), aantal contactbubbels dat kan opgevangen worden of aantal af te scheiden lokalen binnen gebouw, sanitaire mogelijkheden (wellicht gedeeld gebruik), mogelijkheden om dit gebouw snel open te stellen voor derden (beveiliging, materiaal, verzekering, verwarming enz), verluchtingsmogelijkheden, reiniging enz.
- hou er rekening mee dat een contactbubbel best wordt opgevangen in een afzonderlijke locatie of een afgescheiden deel van een locatie.
- realiseer je de opvang in de scholen: laat de school contact opnemen met de verzekeringsmaatschappij van de scholen om te informeren naar een uitbreiding van de polis voor de kinderen die zullen opgevangen worden, want deze opvang buiten de normale schooldagen.

Personeel:

Uit de snelinfo van Kind en Gezin:

Met welke medewerkers

- Werk enkel met gezonde kinderbegeleiders die niet behoren tot een risicogroep
- Zorg voor voldoende begeleiders voor de kinderen.
- Werk gedurende de ganse paasvakantie zo maximaal mogelijk met dezelfde/vaste kinderbegeleiders per kindergroep. Dit is nodig om de contactbubbel intact te houden (link naar dit begrip) <https://www.opgroeien.be/veelgestelde-vragen-coronavirus/wat-een-contactbubbel>
- Heb je extra kinderbegeleiders nodig? Bespreek dit met het contactpunt van het lokaal bestuur. Het lokaal bestuur zorgt mee voor voldoende personeel; beschikbare kinderbegeleiders van opvang baby's en peuters, vrijwillige, meewerkende leerkrachten, animatoren uit de jeugdsector, geschikte vrijwilligers, ...
- Bevraag scholen, kinderopvangvoorzieningen – zeker ook baby en peuter, eigen vrijetijdsdiensten (jeugddienst, sportdienst, cultuurdienst, bibliotheek,...) en partners binnen het particulier jeugdwerk naar beschikbare medewerkers, vrijwilligers enz. Onthaalouders zonder kinderen, kunnen gevraagd worden om schoolgaande kinderen op te vangen
Ga ook na of er op gemeentelijk niveau een vrijwilligersaanmeldpunt is georganiseerd. Bekijk ook de kandidaat-vrijwilligers die zich daar hebben aangemeld. Ga er niet zomaar vanuit dat vrijwilligers speelplein nu ook nog beschikbaar zijn voor de noodopvang.
- Ook leerkrachten kunnen op vrijwillige basis tijdens de paasvakantie ingezet worden voor de opvang, bij voorkeur in hun eigen contactbubbel.
- Denk ook aan onthaalouders als alternatief voor opvang op atypische uren vb. weekend, laat, vroeg enz.

Bekijk van deze medewerkers, vrijwilligers en leerkrachten de beschikbaarheid: op welke dagen, uren enz.

Breng zeker ook in kaart in welke contactbubbel deze medewerkers zich tot nu toe hebben begeven.

Aandachtspunten:

- Focus bij vrijwilligers en leerkrachten op vrijwilligheid.
- Zet mensen enkel in waar nodig om te vermijden dat meer mensen met elkaar in contact komen. Zijn er voldoende begeleiders voor de noodopvang, schakel dan geen extra mensen in. Denk eventueel na hoe je dit engagement op een andere manier kan aanwenden. Weer uit de locaties personen die er nu niet moeten zijn.
- Respecteer zoveel mogelijk de bestaande contactbubbels.
- Bepaal of je minimale voorwaarden oplegt voor de inzet van medewerkers, vrijwilligers. Bijv. inzake leeftijd, recent uittreksel strafregister, attest reanimatie enz. Kind en Gezin liet al toe om in de erkende kinderopvangvoorzieningen af te wijken van de vereiste kwalificaties.
- Werk je met vrijwilligers: regel de vrijwilligersverzekering
- Vrijwilligers een vrijwilligersvergoeding geven kan, maar hoeft niet. De mensen die zich in deze situatie aanmelden, zijn niet de mensen die daar vandaag mee bezig zijn. Zij willen vooral vrijwillig bijdragen. Maak het jezelf niet te moeilijk.
- Leerkrachten die vrijwillig noodopvang willen doen tijdens de paasvakantie, zullen - ongeacht het onderwijsnet - hiervoor geen vergoeding of compensatie ontvangen.

- Voor leerkrachten die zich tijdens de paasvakantie vrijwillig aanbieden om in te staan voor de opvang die de gemeente organiseert blijft de arbeidsongevallenregeling van het onderwijs gelden, ongeacht of die opvang op school of op een andere locatie plaatsvindt.
- Zoektocht naar:
 - o Vrijwilligers: vacatures kunnen op <https://vrijwilligersparaat.be>
 - o Medewerkers: VDAB roept werkgevers met plotse vacatures ten gevolge van de coronacrisis dan ook op om vacatures op vdab.be te plaatsen, met #COVID19. Op die manier weten zowel de medewerkers van VDAB als de werkzoekenden dat het jobs zijn die voortkomen uit de huidige crisis. Ze geven deze jobs prioriteit en gaan er meteen mee aan de slag.
- Personeel geruststellen en in overleg gaan
De ‘blijf in uw kot’-doctrine heeft het voordeel van de duidelijkheid, maar het zorgt voor heel wat angst bij diegene die aan het werk zijn, zoals personeel in de opvang. Zij werken namelijk in erg nauw contact met anderen. Het bewaren van 1,5 meter afstand in de opvang is immers onmogelijk. Het is daarom essentieel om oor te hebben voor de angsten en vragen van het personeel dat aan het werk is, dit om te vermijden dat ze onnodig uitvallen en de opvang in het gedrang komt. De hygiënemaatregelen (vooral handen wassen) moeten de veiligheid en gezondheid van de medewerkers in de opvang aanzienlijk verhogen en de verspreiding van het virus sterk inperken. Tegenover volwassenen wordt gevraagd om de afstandsregel wel te respecteren.

De VVSG maakt voor de kinderbegeleiders een laagdrempelig filmpje (zie <https://www.youtube.com/watch?v=mFSvVViSr3w>) om de hygiënemaatregelen onder de aandacht te brengen. Essentieel hierbij is om zo weinig mogelijk mensen toegang te geven tot de opvang (ouders en leveranciers komen nu even niet binnen) en de hygiënische voorschriften nauwkeurig te blijven volgen. Meer informatie over dit filmpje volgt.

4. Leg noden en mogelijkheden samen

Breng vraag en aanbod samen, rekening houdend met principe van de contactbubbel. Kind en Gezin maakt werk van een beslissingsboom die helpt om te bepalen welk kind waar kan opgevangen in functie van de contactbubbel. Deze vind je binnenkort als bijlage bij dit draaiboek.

Maak een duidelijk overzicht van welk kind waar zal opgevangen worden door wie.

Communiqueer dit aan:

- Opvangvoorzieningen
- Scholen
- Jeugdwerkinitiatieven (indien relevant en betrokken)
- Ouders en kinderen

Zorg voor duidelijke contactpersonen voor de ouders per contactbubbel.

Hou ook maximaal rekening met de privacy-wetgeving.

Andere nuttige communicatie aan ouders:

- Opvanglocatie
- Opvanguren
- Opvangmedewerkers

- **Ouderbijdrage:**
(*geschrapd, nieuw deel ingevoegd vanaf pagina 3*)

- Contactpersoon bij problemen
- Herhalen hygiënemaatregelen (bij breng en haal, enz.). Wie ziek is blijft thuis
- Regeling maaltijden enz.

Vermeld ook telkens contactgegevens van de Corona-verantwoordelijke kinderopvang

Aandachtspunten:

- Zorg er voor dat de medewerkers/vrijwilligers duidelijke lijsten hebben van welke kinderen ze kunnen verwachten in de opvang (welke kinderen horen in hun contactbubbel).
- Zorg dat ze goed gebriefd zijn over de mogelijkheden en beperkingen in infrastructuur (breng medewerker en eigenaar infrastructuur met elkaar in contact, virtueel dan).
- Zet een feedbacksysteem op waar elke avond van al die opvanglocaties een stand van zaken geven gegeven wordt (minder kinderen dan verwacht, was ziek enz., nood aan materiaal enz.).... om zo snel te kunnen anticiperen

5. Opvang zelf

Aandachtspunten:

- Zorg dat de medewerkers goed geïnformeerd zijn over de opvang, de coronamaatregelen, de veiligheidsprincipes enz. Gebruik het filmpje dat VVSG maakte: <https://www.youtube.com/watch?v=mFSvVViSr3w>
- Zorg voor duidelijke registratielijsten (kinderen en medewerkers)
- Zorg voor actuele inlichtingenfiches kinderen (vooral belangrijk: wie contacteren als kind ziek is, ook wie kan gecontacteerd worden indien acuut, maw ook wanneer bvb zorgpersoneel nog aan het werk is). Idealiter kan je beroep doen op de inlichtingenfiches van scholen voor hun kinderen.
- Maak een document klaar voor ouders: wie zijn wij, wat doen wij, hoe verloopt de dag, maaltijden... specifieke aanpak n.a.v. corona + tijd voorzien om dit met ouders te bespreken
- Duidelijk poets/hygiëneplan opstellen, in de coronatijd is het niet haalbaar dat begeleiders zelf tussenin hun opvang grondig poetsen. Wie doet wat, checklist opstellen, ...
- Systeem uitwerken om materiaal uit te lenen of beschikbaar te stellen. Ik denk aan sportmateriaal, materiaal van de jeugddienst, kampen, speelpleinwerk, ...
- Werk aan het welbevinden van de medewerkers, vrijwilligers: alle begeleiders een pin schenken die ze kunnen dragen omdat ze held zijn van de opvang, foto's delen op sociale media, ...
- Vergeet ook de algemene communicatie niet aan de bevolking. Voorzie op de website (coronapagina) van de gemeente/stad een persberichtje.

6. Opvang = sport en spel

Tijdens de paasvakantie hebben de leerlingen ook effectief vakantie. De nadruk ligt op spelen en sporten, op vakantiegevoel. Ze mogen dan geen alternatieve vormen van leren aangeboden krijgen. Er mogen geen schoolse taken opgelegd worden aan de kinderen, er kan dus geen les gegeven worden, er kunnen geen herhalingsoefeningen gegeven worden, ...

Kinderen hebben recht op vrije tijd. Dat houdt onder andere in een gevarieerd aanbod aan activiteiten en een zekere keuzevrijheid. Net als een warme begeleiding. Van sporten, over knutselen, groepsspel, lezen, vrij spel... Ook in de activiteiten zijn er hygiënische restricties. Daarbij blijft de aandacht voor de huidige hygiëne-maatregelen uiteraard vitaal. De richtlijnen zoals die tijdens de voorbije schoolweken golden, blijven van kracht.

Om het vakantiegevoel te stimuleren wil de VDS lokale noodopvanginitiatieven stimuleren om het 'speels' aan te pakken.

Op <https://www.speelplein.net/beterspelen/spelen/speelideeen/corona> wordt daar invulling aan gegeven met concrete tips naar:

- speelse dagplanning
- invulling en aanpak
- concrete speelideeën (corona-safe): spelen met materiaal, spelen vanuit impulsen...

Ook op Speelbank.be vindt een opvangmedewerker heel wat tips en activiteiten.

Ga in dat verband nu al op zoek naar voldoende speelmateriaal (gebruiksmateriaal kan je allicht uitlenen van de speelpleinwerking of jeugdendienst) of doe een extra bestelling van verbruiksmateriaal (bv in de webshop van www.materiaalmagazijn.be). Denk zeker aan materiaal dat kinderen solo kunnen gebruiken (gocarts, trampoline, lego, bouw materiaal, fantasiemateriaal, knutselmateriaal, strips...).

In aanloop naar en tijdens de paasvakantie zal de VDS voortdurend nieuwe ideeën toevoegen. Ook bij de lokale ondersteuners van de VDS (<https://www.speelplein.net/contact>) kan je terecht als je een klankbord nodig hebt of met extra vragen zit.

Loslaten van bestaande veiligheidskaders is in deze ook belangrijk. Er is misschien niet overal een opgeleide reanimator, maar de vraag is of dat momenteel belangrijk is. Out-of-the-box komen.

7. Survival tips noodopvang schoolgaande kinderen paasvakantie tijdens Corona-crisis

Het zijn rare tijden voor iedereen. Heel wat lokale besturen organiseren tijdens de paasvakantie noodopvang voor schoolgaande kinderen. Deze (nood)opvang verloopt wat anders dan de reguliere buitenschoolse opvang tijdens vakanties. Vaak gaat het door op een andere locatie, zijn er nieuwe kinderen, zijn er andere medewerkers. Daarom geven we 5 survivaltips om deze opvang zo optimaal mogelijk te organiseren.

1. Heb aandacht voor het **welbevinden** van je team van kinderbegeleiders en andere medewerkers en durf ook in **gesprek** gaan met hen. Het zijn extreem angstige tijden ook voor de kinderbegeleiders. Ze ervaren heel wat stress, zijn onzeker en hebben best wel wat angsten. Probeer een luisterend oor te hebben voor deze bezorgdheden en het vooral bespreekbaar te maken. "Lukt het? Waar maak je je zorgen over? Wat heb je nodig om minder zorgen/stress te hebben?"
2. Informeer de medewerkers over het opvolgen van de **voorzorgsmaatregelen** om het risico op besmetting te beperken

➤ Affiche voorzorgsmaatregelen Druk deze affiche af en hang hem op:

[Agentschap Zorg en Gezondheid - Het coronavirus](#)

- [filmpje voor kinderbegeleiders](#) rond 'Veilig en gezond werken' in corona-tijden
 - Was je handen regelmatig en grondig (40 à 60 sec.) met water en zeep. Hoe je best je handen wast, zie je in [de afbeelding](#). Het gebruik van speciale wasgels is niet nodig, gewone zeep volstaat.
 - [afbeelding handen wassen](#) Druk deze afbeelding af en hang hem op
 - Moet je hoesten? Doe dat in een papieren zakdoekje of in de binnenkant van je elleboog.
 - Gebruik papieren zakdoekjes bij niezen of snuiten en gooi ze weg in een afsluitbare vuilnisbak.
 - Vermijd om handen te geven. Begroet elkaar met een zwaai of met de elleboog of met de voet.
 - Blijf zeker thuis als je ziek bent. Ga niet werken. Contacteer je huisarts en je bestuur.
 - Vermijd nauw contact met zieke personen.
 - Raak je gezicht zo weinig mogelijk aan met je handen.
 - Verlucht en poets regelmatig de lokalen.
 - Speel zoveel mogelijk in openlucht.
 - Mondmaskers en andere beschermingsmateriaal heeft geen enkele meerwaarde. Bovendien kan het dragen hiervan beangstigend zijn voor jonge kinderen.
 - Respecteer de contactbubbel en meng geen groepen van kinderen.
 - Goed reinigen kan de verspreiding helpen voorkomen. Reinig dagelijks vooral oppervlakten die veelvuldig worden aangeraakt zoals deurklinken, handvaten, spellmatten, ...
3. Probeer het **isolement** van kinderbegeleiders te **doorbreken**: sommigen staan alleen in de opvang en missen de normale gang van zaken, maar missen vooral ook hun collega's. Ook al zijn ze vaak niet lijfelijk samen, toch kan je ook op afstand een 'wij-gevoel' creëren door regelmatig contact met elkaar op te nemen via:
- Sociale netwerkdiensten vb. groepsvideogesprekken populaire en makkelijke tools: "Instagram", "Skype", "House Party" en "Whereby" zijn momenteel populaire en makkelijke apps waar ze live met elkaar kunnen praten. (ga naar google en typ in, google doet de rest)
 - Andere sociale media:
 - gesloten Facebookgroep en Messenger
 - een speciale "corona-paasvakantie-Whats App-groep" schriftelijke chat of via videobeelden
 - Stuur een mail vb. update van de dag
 - De ouderwetse telefoon/gsm kan wonderen doen
4. Zorg voor **duidelijke en concrete afspraken** en **visualiseer** waar mogelijk
- Afspraken tussen **kinderbegeleider** en **lokaal bestuur/verantwoordelijke**
 - Vb. planning ("Hoe vul je de dag in met de kinderen?"), beschikbaar materiaal ("denk ook aan hygiëne: zeep, papieren zakdoeken,..."), Structuur ("Bereid je voor"), Werkschema's ("Wat bij onvoorziene

- omstandigheden? Meer/minder kinderen, wissels?), registratie van kinderen, noodgegevens ouders, beschikbaarheid en bereikbaarheid
 - Afspraken tussen de **kinderbegeleiders** en **verantwoordelijke andere locatie** (vb. school)
 - Vb. praktische afspraken, sleutels, toegankelijkheid gebouw, onderhoud, beschikbaar materiaal, samenwerken met leerkrachten, sanitair, voorraad,...
 - Afspraken tussen **kinderbegeleiders** en **ouders**
 - Vb. toegang gebouw, aan/afwezigheid van kinderen, gezondheid van het kind, vermijd nauw contact en handen geven, principe sociale distance (=voldoende afstand) respecteren. Ontvang ouders aan de deur (niet in de opvangruimtes). Je kan ouders vragen om hun kind op- en af te halen aan de deur. Ouders die werken in directe zorg aan corona-patiënten moet je niet op een andere manier behandelen.
 - Vertaalfiche voorzorgsmaatregelen communiceren aan ouders. Griep: voorkom besmetting in 9 talen (Nederlands + vertaling in één fiche).
 - Afspraken tussen **kinderbegeleiders** en **kinderen**
 - Vb. handen wassen, hoesten en niezen in papieren zakdoek,
 - Het principe van sociale distance (veilige afstand van minsten 1,5 meter tussen personen) is niet haalbaar en niet nodig in contact met en tussen kinderen jonger dan 12 jaar. Volwassenen en jongeren vanaf 12 jaar moeten dit onderling wel toepassen.
- 5. Opvang = sport en spel. Probeer ondanks alles de kinderen toch een vakantiegevoel te geven. Kinderen hebben recht op vakantie en recht op vrije tijd. Hoe kan je dit doen?
 - Zorg voor een gevarieerd aanbod aan activiteiten en een keuzevrijheid van de kinderen.
 - Zorg dat er voldoende speelmateriaal voorhanden is. Denk zeker aan materiaal dat kinderen solo kunnen gebruiken (go-carts, trampoline, lego, bouwmaterial, fantasie materiaal, knutselmateriaal, boeken en strips,...)
 - Check www.speelbank.be voor massa's speelactiviteiten: je kan er zoeken op materiaal, leeftijd, ruimte,...
 - Check <https://www.speelplein.net/beterspelen/spelen/speelideeen/corona> met concrete tips voor: een speelse dagplanning, invulling en aanpak, concrete speelideeën (corona-safe): spelen met materiaal, spelen vanuit impulsen...

Tot slot: Motiveer, inspireer, waardeer en enthousiasmeer. Maak er samen het beste van en geef waardering aan de kinderopvanghelden

Lokale praktijk Motena Roeselare

8. Na de paasvakantie

Er is nog geen beslissing over na de paasvakantie. De minister van Onderwijs gaf al wel aan dat het weinig waarschijnlijk is dat de scholen terug open zullen gaan na de paasvakantie. In functie van de contactbubbels en 'nieuwe' bubbels is dit wel nuttige informatie om mee rekening te houden

Waar zet je wie in voor een opvang op maat (vb. nieuwe kinderen, kinderen met specifieke zorgbehoeften, kwetsbare thuissituatie, leeftijd....

9. Meer info

- Snelinfo van kind en gezin: <https://www.kindengezin.be/img/snelinfo-opvang-schoolkinderen-paasvakantie-20200324.pdf>

- Website van Kind en Gezin: <https://www.kindengezin.be/gezondheid-en-vaccineren/ziek/coronavirus/#Kinderopvang>

- Meertalige info corona: https://www.integratie-inburgering.be/corona-meertalige-info?utm_source=Klasse+-+Nieuwsbrieven&utm_campaign=27d6e08cc6-Klasse_schooldirect_2020_03_24&utm_medium=email&utm_term=0_b661ff641f-27d6e08cc6-418560677#audio

- Website Onderwijs: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/update-coronavirus-opvang-tijdens-paasvakantie-contactbubbels-inschrijvingen-stages-afstandleren>

- Website VVSG – coronapagina Kinderopvang: <https://www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/kinderopvang-1>

10. Contact opnemen

Heb je als lokaal bestuur vragen over en bij deze rol, doe dan beroep op:

- de medewerkers lokale teams Kind en Gezin. Hun contactgegevens vind je hier: <https://www.kindengezin.be/over-kind-en-gezin/organogram/lokale-teams/>
- VVSG: Wouter Boeckmans (wouter.boeckmans@vvsg.be , gsm: 0486-50 84 99) en Hanne Van Nuffel (hanne.vannuffel@vvsg.be , tel. 02-211 56 55)
- AGODI (Agentschap voor Onderwijsdiensten) : Lokale besturen kunnen in het kader van hun regieopdracht met al hun vragen over onderwijs terecht bij corona.agodi@vlaanderen.be